

Акіменко Юлія Юріївна

к.ю.н., доцент,

*доцент кафедри міжнародного та європейського права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

**МОДЕЛЬНІ ПРАВИЛА ПРИВАТНОГО ПРАВА
ЯК ІНСТРУМЕНТ ГАРМОНІЗАЦІЇ ПРИВАТНОГО ПРАВА
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

Розширення економічного співробітництва в Європі обумовило спроби уніфікації законів європейських держав, що, в свою чергу, має сприяти економічній інтеграції. Однак найвпливовішим виявився метод – метод складання модельних законів. До них належать, зокрема, Принципи європейського договірного права, Принципи міжнародних комерційних договорів та найбільш об'ємний типовий закон – Модельні правила європейського приватного права (Draft Common Frame of Reference). Над розробкою останнього спеціальна комісія, до складу якої увійшли професори з цивільного права, працювала протягом 1999–2009 років. Спочатку її метою була підготовка Європейського цивільного кодексу (Європейського зобов'язально-правового кодексу), однак, зважаючи на відсутність у Великій Британії та скандинавських країнах кодифікованого цивільного законодавства, Європейська комісія вирішила змінити назву цієї праці на більш нейтральну – Модельні правила європейського приватного права.

Останню редакцію Draft Common Frame of Reference прийнято у 2009 році. За структурою Draft Common Frame of Reference складається з 10 книг і встановлює як принципи, так і модельні норми. Три перші книги містять загальну частину, яка є переробленим варіантом Принципів європейського договірного права. До спеціальної частини входять книги з четвертої по десяту. Найбільша за обсягом – четверта, що встановлює модельні норми для окремих видів договорів. Книги з п'ятої по сьому присвячено недоговірним зобов'язанням. Книги з восьмої по десяту є допоміжними та висвітлюють такі питання, як набуття і втрата права власності на рухомі речі, реальні забезпечення, які обтяжують рухоме майно і трасти [1].

Як стверджують розробники Draft Common Frame of Reference, значення цієї праці полягає насамперед у тому, щоб держави

вбачали в ній приклад для вдосконалення свого законодавства. З їх допомогою могла би відбутись уніфікація цивільного права, яка сприяла б і економічній інтеграції. Крім того, Draft Common Frame of Reference дає уявлення про принципи, логіку, «дух» сучасного європейського приватного права [2].

Draft Common Frame of Reference має на меті, по-перше, – удосконалення нормативно-правової бази Європейського Союзу. По-друге, сприятиме поширенню знань у сфері приватного права у всіх правових системах країн – членів Європейського Союзу та зближенню останніх, а також виробленню єдиного підходу до врегулювання відносин у сфері приватного права.

Як зазначають розробники Draft Common Frame of Reference, типові правила, закріплені в ньому, ґрунтуються на порівняльному аналізі законодавства країн – членів Європейського Союзу та не рекомендує шляхів вирішення тієї чи іншої проблеми в правовому полі, а пропонує так званий проміжний варіант у спірних ситуаціях.

Роль Draft Common Frame of Reference у гармонізації слід пов'язувати ще із тим, що це ні звод норм, ні компіляція, а спроба кодифікації цивільного законодавства. Ускладнює сприйняття Draft Common Frame of Reference його напівофіційний статус, що зумовлений підтримкою Європейської комісії. Отже, Draft Common Frame of Reference можуть зіграти вирішальну роль у розвитку європейської юридичної науки і культури, що є передумовою для прийняття Європейського цивільного кодексу.

Таким чином, Draft Common Frame of Reference здатне зіграти в розвитку сучасного цивільного права в теоретичному і практичному аспектах вирішальну роль. Цей правовий текст, розроблений на основі високорозвиненого цивільного права, що обслуговує ринкову економіку. Зазначена обставина об'єктивно може не лише допомогти у правотворчій діяльності при формуванні нового цивільно-правового регулювання, а й сприяти підвищенню загальної правової культури суспільства будь-якої країни. Уніфікація європейського приватного права, незважаючи на всю складність та неоднозначність зазначеного процесу, є необхідною та надзвичайно актуальною. Це зумовлено передусім потребою в єдиному підході законодавців до регламентації цивільно-правових відносин у всіх країнах – членах Європейського Союзу. Досягти цього можна

лише за умови вироблення єдиних законодавчих норм і однозначного їх тлумачення на національному рівні.

Джерела:

1. Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (DCFR). Outline Edition URL: http://ec.europa.eu/justice/policies/civil/docs/dcfr_outline_edition_en.pdf.
2. Antonioli Luisa. A Factual Assessment of the Draft Common Frame of Reference / Luisa Antinioli, Francesca Fiorentini URL: http://www.beckshop.de/fachbuch/leseprobe/9783866531222_Excerpt_001.pdf.